

УДК 327 ((73):(5-11))

ЗОВНІШНЬОПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ США В СХІДНІЙ АЗІЇ

Олійник О. М.

Кандидат економічних наук, старший науковий співробітник відділу сучасної історії Азії та Африки Інституту всесвітньої історії НАН України.

Анотація. *Тривалий час основною метою зовнішньополітичної політики США було обмеження впливу Радянського Союзу та посилення власної присутності в Східній Азії. Задля виконання поставленої мети США активно розвивають економічні стосунки з Китаєм, намагаючись залучити Китай в коло своїх зовнішніх прибічників. В той самий час США намагаються стримувати політичний вплив Китаю на регіон, намагаючись зберегти контроль над політичними процесами. Значним поштовхом для активізації стосунків між двома країнами став візит в 1972 р. президента США Ніксона до Китаю, під час якого було підписане Спільне комюніке, так зване Шанхайське комюніке. США активно підтримували економічні реформи в КНР постачаючи сучасну техніку та технології в цю країну. В 1993 р. президент США Білл Клінтон проголошує нову зовнішньополітичну стратегію – розширення співтовариств ринкових демократій в цілому світі. Відповідно до нової концепції керівництво США ретельно слідкує за політичними процесами в регіоні. США засудили застосування військової сили урядом Китаю проти мирних демонстрантів в червні 1989 р. на площі Тяньаньмень. З метою збереження балансів інтересів в регіоні США підтримують стосунки з традиційним прихильником США – Японією та намагаються заручитись підтримкою з боку Північної Кореї. Після «холодної війни» Японія на очах спільноти та політиків країн Східної Азії переглядає військову політику. Токіо створює сучасну армію, озброєну не тільки оборонними видами зброї. США прагнуть реалізувати п'ять напрямків в своїй південнокорейській політиці. В 1999 р. за участю США, Японії та Кореї була створена Трьохстороння група координації та нагляду.*

Однак після розпаду Радянського Союзу, США так і не змогли встановити безумовне лідерство в Східній Азії, оскільки власні амбіції щодо лідерства виявив Китай, який наприкінці 20 століття перетворився на потужну світову державу.

Ключові слова: *зовнішньополітична діяльність, зовнішньополітична стратегія, військово-політичні союзи, двосторонні відносини, цивілізаційні цінності, політичне лідерство, політичний вплив.*

Постановка проблеми. Після Другої світової війни акцент зовнішньої політики США перемістився в Східну Азію, де, як вважали провідні американські лідери, США мають найменший вплив на політичні процеси цього регіону і який може створювати перешкоди на шляху реалізації американської місіонерської місії – відстоювати ідеї демократії та вільного ринку будь-де в світі. Для досягнення оставленої мети американське керівництво йде на непопулярні політичні заходи – з Китаєм задля стримування впливу Радянського Союзу в цьому регіоні. Завдяки успішним економічним реформам Китай посідає провідне місце в світовому розвитку та перетворюється на впливову державу. США все складніше стає утримувати контроль над політичними процесами в Східній Азії. Традиційні механізми зовнішньополітичної діяльності США втрачають свою дієвість. Проте США не

втрачають надію на побудову нової парадигми стосунків між країнами Східної Азії, що сприятимуть збереженню впливом позиції США в цьому регіоні та збереженню мирного співіснування східноазійських країн.

Мета статті – розкрити осиної напрямки зовнішньополітичної діяльності США в Східній Азії та дослідити зовнішньополітичні пріоритети США в цьому регіоні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика зовнішньої політики США та країн Східної Азії досліджується відомим американськими політологами Г. Кіссінджером [1] і З. Бжезинським [2], російськими політологами М. Крупянко та Л. Арешидзе [3], українськими вченими Городньою Н. [4] та Лещенко Л. [5].

Основні результати дослідження. В основу зовнішньої політики США була покладена ідея про месіанську роль Америки як єдиною демократичної країни в світі, яка несе всім звільнення від тиранії та деспотизму. Протягом періоду становлення американського суспільства в 1783-1841 рр. з'явилась, а пізніше отримала широке розповсюдження ідея про те, що Америка – «Богом обрана країна», куди «всемогуче Провіщення» привело тисячі іммігрантів, для того щоб створити взірцеве у всіх відносинах суспільство та державу [3, с. 14]. Американське суспільство повірило в «американську виключність», яка на думку американських політиків зобов'язує Америку відстоювати ідею демократії будь-де в світі, а за необхідності і захищати її. Незаперечним є факт, що за достатньо короткій проміжок часу колишня колонія Великої Британії змогла перетворитись на найпотужнішу з економічної та найвпливовішу з політичної точок зору країну в світі. Свобода слова, підприємництва та віросповідання є базовими цінностями американського суспільства, які на думку багатьох американців є універсальними цінностями для цілого світу. Тому можна вважати, що зовнішня політика США, що спрямована на захист демократичних цінностей та підтримку нових демократій, має історичне підґрунтя та підтверджена станом демократичних свобод, а також системою захисту прав людини в самій країні.

До початку Другої світової війни керівництво США не надавало належної уваги регіону Східної Азії. Воно не бачило серйозних загроз своїм геополітичним інтересам як на регіональному так і на глобальному рівні. Події Другої світової війни, зокрема знищення японцями американської військово-морської бази в Перл-Харбор, сильно підірвали позиції США в цій частині Тихого океану. США вимушені були суттєво переглянути зовнішню політику відносно Східної Азії. Весною 1949р. командує збройними силами США на Тихому океані генерал Д. Макартур заявив, що лінія оборони США буде проходити по її островним територіям в західній частині Тихого океану. В січні 1950р. Держсекретар США Д. Ачесон включив Східну Азію в сферу особливої уваги та відповідальності США. Причинами для такого різкого зміну зовнішньополітичного курсу США стали початок Корейської війни в 1950 р., а також активізація зовнішньополітичних курсів СРСР та Китаю у напрямку розповсюдження комуністичної ідеї в Східній Азії. З метою запобігання розповсюдженню комуністичної ідеї США розв'язує війну в 1965р. з Північним В'єтнамом, і в 1975р. зазнає поразку [3, с. 38].

В 50-х роках значно загострюються відносини Китаю з Радянським Союзом. Від тісної співпраці сторони переходять до відкритого протистояння. Китайський лідер Мао Цзедун не погоджується на роль «молодшого брата» Радянського Союзу і відкрито виступає проти політики Сталіна. Впевненість Мао Цзедуна у власних силах призводить до військового конфлікту на острові Даманській. Втручання Китаю на територію Радянського Союзу надовго заморожує політичні відносини між СРСР та Китаєм.

Слід зазначити, що за період починаючи з 1945р. по початок 70-х років США не змогли добитись суттєвих як політичних так і силових перемог в Східній Азії. Керів-

ництво країни вимушено було переглянути зовнішньополітичну стратегію. Відкрите протистояння з країнами цього регіону не приносило бажаних результатів.

На початку 70-х років США та Китай проявляють зацікавленість в розвитку контактів між двома країнами. Значним поштовхом для активізації стосунків між двома країнами став візит президента США Ніксона до Китаю, під час якого було підписане Спільне комюніке, так зване Шанхайське комюніке. Сторони постійно проводять зустрічі на вищому рівні намагаючись віднайти прийнятну модель співпраці. Події липня 1989 р. на площі Тяньаньмень в Пекіні суттєво вплинули на стан стосунків між двома країнами. Китайське керівництво не могло зрозуміти, чому американське керівництво так негативно поставилось до силових дій з боку керівництва Китаю по відношенню до демонстрантів. Тривалий час китайські лідери вважали, що двосторонні стосунки мають базуватись на основі двосторонніх домовленостей, і жодна країна не має втручатись в внутрішні справи Китаю. Аналогічної позиції Китай дотримується по відношенню до інших країн. Проте керівництво США дало чітко зрозуміти лідерам Китаю, що воно не залишиться байдужим до стану справ з захисту прав людини та демократичних свобод в Китаю. Американське керівництво усвідомлювало, що відкрита конфронтації з Китаєм не матиме суттєво впливу на внутрішню політику Китаю. Конфлікт між сторонами було вирішено, коли китайські лідери запропонували модель співпраці, яка передбачає розвивати стосунки між країнами там де вони мають спільні інтереси, і утримуватись від критики внутрішньої політики кожної країни в тих питаннях де вони розходяться. США активно підтримувало економічні реформи в КНР постачаючи сучасну техніку та технології в цю країну. Розвиток економічних стосунків та політичних контактів між США та Китаєм відіграло роль так званого «відволікаючого маневру» з боку США, спрямованого на утримання Китаю від наближення з Радянським Союзом. Хоча співпраця між США та Китаєм сприяла зміцненню економічного могутності останнього, проте керівництво США вбачало в цьому меншу загрозу ніж розвиток будь-яких стосунків між Китаєм та СРСР.

В кінці 80-х років минулого сторіччя керівництво Радянського Союзу намагалось відновити стосунки з КНР, проте реального динамізму ці стосунки не набули. Під час візиту Президента СРСР М.Горбачова до КНР, керівництво Китаю обмежилось короткою зустріччю радянських гостей в пекінському аеропорту. Хід переговорів викликав певну насторогу з боку китайської сторони, оскільки переговори почались не з аналізу стосунків між двома країнами, а з прохання Президента СРСР М. Горбачова надати продовольчу допомогу Радянському Союзу [1, с. 464]. Це свідчило про те, що економіка Радянського Союзу перебуває в тяжкій кризі. З рештою політика замкнутості від зовнішнього світу зазнала фіаско і Радянський Союз припинив своє існування, тоді як політика відкритості до зовнішнього світу вивела Китай на новий рівень розвитку. Радянський Союз зазнав поразки в «холодній війні».

Основна зовнішньополітична задача США, а саме усунення СРСР з політичної карти світу була виконана. США вийшли переможцем в цьому тривалому протистоянні. Відповідно були розроблені нові принципи та цілі нової зовнішньополітичної стратегії США.

Виступаючи на 48-й сесії Генеральної Асамблеї ООН в вересні 1993р. президент США Клінтон зазначив, що головною задачею Америки в нових історичних умовах є розширення співтовариств ринкових демократій в цілому світі [6, р. 2]. Якщо протягом «холодної війни» американці були вимушені стримувати радянську загрозу інститутам вільного світу, то тепер американці мріють про світове співтовариство процвітаючих демократій. Помічник Клінтона з національної безпеки Е. Лейк в 1996р. підкреслив, що Америка в XXI сторіччі повинна, за будь-яких обставин, зберегти свою роль головної тихоокеансь-

кої держави, і тому не терпітиме суперництва з будь-якої сторони, і в першу чергу Китаю. Він також зазначив, що США має свої інтереси в Східній Азії, де мешкає близько третини населення земної кулі, де знаходиться значна частина глобальних ресурсів, а на країни регіону припадає чверть світового товарообігу та послуг.

Враховуючи нові політичні реалі в світі, США намагались зберегти позицію єдиної могутньої держави в світі та відповідно посилити свою присутність та вплив в Східній Азії. Економічний розвиток Китаю позитивно впливав на економічне зростання в цілому регіоні Східної Азії, що не можна сказати про основного партнера США в цьому регіоні, а саме Японію. В 80-х роках минулого сторіччя економіка Японії опинилась в тривалій стагнації і протягом десятиліття керівництво цієї країни не могло вивести країну з економічної кризи. Крім того Японія мала імідж країни загарбника інших країн, зокрема Китаю та Кореї. Відповідно США не могли розраховувати на Японію як плацдарм для закріплення своєї присутності в Східній Азії. Тому США надають перевагу розвитку двосторонніх стосунків з іншими країнами цього регіону.

Політика США по відношенню до Китаю. Причиною розвитку стосунків між США та Китаєм була політика США щодо стримування впливу Радянського Союзу в регіоні Східної Азії як в політичному так і економічному плані, а також запобігання будь-якої присутності Радянського Союзу в цьому регіоні. Проте з розвалом Радянського Союзу, «політичне життя» для США не «полегшало». В нових політичних умовах, з зростанням економічної могутності Китаю, США вже вимушені були враховувати новий стан Китаю та його вплив на політичні процеси як в регіоні так і в цілому світі. За висловлюванням китайських лідерів «Китай піднявся». Це означає, що Китай не тільки зміг підняти економіку країни, а також вийти на світову політичну арену в новому вигляді. Слід зазначити, що Китай як і США відчуває свою месіанську роль в світі, яка полягає в розповсюдженні історичних цінностей та поглядів на співіснування в суспільстві. Протягом 15 сторіч Китай був лідером світового розвитку, демонструючи гарні досягнення в економічному зростанні, науки, медицині та культурі. За багатотисячолітню історію в Китаї була розроблена досконала освітня система, система державного управління та підбору управлінських кадрів. Вчення всесвітньовідомого філософа Конфуція стали теоретичною основою будови китайського суспільства. Його теорія гуманізму та гармонії в суспільних відносинах є актуальною і в сучасний час. Китайці вбачають великий зміст в назві своєї держави «Джунгуо», яка перекладається з китайської мови як серединна держава. Вони вважають, що ця назва має великий філософський зміст, суть якого полягає в тому, що Китай є не тільки центром Азії, а й всього світу, то відповідно Китай має приймати активну участь в світових цивілізаційних процесах та розповсюджувати свої цінності серед інших країн. Китайські лідери не одноразово заявляли, що Китай не прагне перетворитись на світового гегемона. Вони постійно підкреслюють, що Китай ніколи не нав'язуватиме свої інтереси і будуватиме стосунки з іншими країнами на взаємовигідній та рівноправній основі.

Фактично сьогодні в східноазійському політичному житті співіснують дві основні цивілізаційні держави – США та Китай, які відчувають відповідальність за майбутнє не тільки своїх країн, регіону, а фактично всього світу. Спільним для них є те, що кожна з цих країн свого часу перебували в колоніальному пригніченні з боку інших країн і здобули свою незалежність та свободу завдяки титанічним зусиллям народів цих країн, які відстоювали власні цивілізаційні цінності. В той самий час є суттєві відмінності в цінностях кожної з цих країн. Якщо основу гуманістичної китайської філософії буття є повага до батьків, оточуючих та керівників. Крім того, вони також вважають, що лідер країни во-

лодіє небесним мандатом і всі мають виконувати його розпорядження та накази. Теорія державного управління в Китаї передбачає ретельний підбір управлінських кадрів на державні посади. Згідно цієї теорії вибір посадовців на державні посади має здійснюватись на конкурсній основі після складання іспитів. При цьому будь-яких обмежень за соціальним походженням чи місцем проживанням не існує. Досить розвинута система підбору державних управлінських кадрів сприяла залученню кращих кадрів до державної служби, що в свою чергу позитивно впливало на розвиток країни. Проте замкнутість Китаю від зовнішнього світу, в умовах відсутності конкуренції, стала причиною технологічного відставання Китаю від розвинутих країн.

Тому сьогодні в Східній Азії зіткнулись дві найпотужніші країни світу, зовнішні інтереси яких виходять далеко за межі регіону Східної Азії, проте в той самий час позиції цих країн на світовій політичній арені значною мірою визначатимуться саме позиціями цих країн саме в цьому регіоні. Кожна з цих країн намагається забезпечити собі лідируючу позицію в цьому регіоні.

Для США Китай є не тільки основним торговим конкурентом, проте перш за все, основним стратегічним суперником.

Політика США по відношенню до Японії. Японія по суті є єдиним союзником США в Східній Азії, тому США намагаються зберегти довірчі відносини з цією країною. Основна увага США сьогодні спрямована на зміцнення японо-американського воєнно-політичного союзу. США додають багато зусиль для пропагування важливості Договору про безпеку з Японією перед обличчям «нових викликів та загроз національним інтересам» як Японії так і США з боку міжнародного тероризму. Крім того США зацікавлена з залученні потужного науково-технічного, фінансового та військового потенціалу Японії для зміцнення власної позиції в Східній Азії.

Проте після «холодної війни» влада США почала відчувати труднощі щодо легітимізації своїх обов'язків з захисту безпеки Японії, оскільки вони були зацікавлені не стільки в захисті безпеки цієї країни в регіоні Східної Азії скільки в залученні японського економічного, науково-технічного та військового потенціалу для забезпечення в першу чергу свого стратегічного домінування не тільки на регіональному, а також на глобальному рівні.

Зняття США багатьох протиріч у відносинах з Японією в торгово-економічній сфері на початку XXI сторіччя також було направлено на полегшення для Вашингтону використання можливостей Японії як союзника в цілях зміцнення позиції США в Східній Азії. Влада Японії в умовах тривалої кризи особливо цінила дії США в таких найбільш чутливих сферах двосторонніх відносин, як більша відкритість ринків США для просування на них високотехнологічних японських товарів та послуг. З іншого боку рішення цих проблем забезпечує новий підйом американських інвестицій в японську економіку, вирівнює митні тарифи, покращує корпоративний менеджмент. Владі Японії важко реанімувати японську економіку без того, щоб зробити її більш відкритою, в тому числі для американського капіталу.

Намагання американської влади зміцнити двосторонній військово-політичний союз з Японією передбачають заходи з зняття занепокоєння та недовіри в країнах Східної Азії з приводу відродження японського милітаризму, перегляду мирної Конституції 1947р., відходу японської влади від трьох неядерних принципів та пацифізму в цілому. Після «холодної війни» Японія на очах спільноти та політиків країн Східної Азії переглядає військову політику. Токіо створює сучасну армію, озброєну не тільки оборонними видами зброї. Японія прагне перетворити союз з США в альянс рівноправних партнерів.

Однак провідні регіональні «гравці» Східної Азії, і перш за все Китай та Південна Корея, спостерігають за тим, як США активно підштовхують Японію до нової ролі в регіоні в якості «непотоплюваного авіаносця».

Політика США по відношенню до Південної Кореї. Після «холодної війни» США прагнуть зміцнити стратегічні відносини з іншим важливим союзником в регіоні – з Південною Кореєю, яка в зв'язку з об'єднуючими тенденціями в регіоні на Корейському півострові біла зацікавлена грати самостійну роль в регіоні.

США прагнуть реалізувати наступні п'ять напрямків в своїй південнокорейській політиці. По-перше, американська влада намагається зміцнити координацію реальної політики в рамках союзницьких відносин в трикутнику США – Японія – Південна Корея. З цією метою в 1999 р. за їх участю була створена Трьохстороння група координації та нагляду.

По-друге, військові та політики в США переглянули свої відносини з Сеулом в сторону ще більшого наближення, по можливості повторюючи модель співпраці з Японією в рамках «Керівних принципів японо-американського співробітництва в сфері оборони» 1997 р.

По-третє, США заохочували Південну Корею до збільшення інвестицій в економіку КНДР, в навчанні її персоналу сучасному менеджменту з розрахунку на розхитування північно корейського режиму та більш активного включення Пхеньяну в міжнародні торгово-економічні відносини.

По-четверте, США проявляють ініціативу в створенні спільних з Сеулом робочих груп з розробки узгодженої політики, здатної адекватно реагувати на внутрішньо корейський діалог.

По-п'яте, США постійно підтримували діалог з південнокорейським керівництвом щодо розробки нового формату присутності американських військ, що здатні відповідно реагувати на можливі радикальні зміни політичної ситуації на Корейському півострові, об'єднанню двох корейських держав та необхідності для США вивести війська з півдня об'єднаної Кореї.

Південна Корея досягла немало в своїй політиці, що спрямована на зближення з Північчю і навіть спромоглась спонукати владу США відвести свої війська з демілітаризованої зони та скоротити чисельність американського військового контингенту на свої території.

США все складніше стримувати пропівнічнокорейські настрої в правлячих колах Південної Кореї.

Висновки. Для зміцнення стратегічної позиції в Східній Азії влада США прагне урізноманітнити свої дії в регіоні, застосовуючи як силові, так і несилові методи в своїй політиці. Для політичного істеблішменту США сьогодні очевидно, що спираючись тільки на силову складову своєї зовнішньої політики в регіоні їм буде не легко відстоювати тут своє лідерство. Керівництво США також більш активно використовує несилові методи реалізації свої стратегії, зокрема потенціал нових регіональних колективних інститутів співробітництва, що знаходяться під їх контролем. США мають досвід керівництва такими структурами, коли поряд з двосторонніми договорами безпеки з Японією та Південною Кореєю, вони мали в Східній та Південно-Східній Азії багатосторонні структури. Серед таких структур важливу роль відігравала Організація Договору Південно-Східної Азії СЕАТО (South-East Asia Treaty Organization), Азійсько-Тихоокеанська Рада (Asian and Pacific Council), а також військово-політичний блок АНЗЮК.

Список використаної літератури

1. Киссинджер Генри. О Китае / Генри Киссинджер. Пер. с англ. В. Н. Верченко. – М. : Астрель, 2013. – 635 с.
2. Бжезинський Збігнев. Вибір / Збігнев Бжезинський. Пер. с англ. А. Іщенка. – К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. – 203 с.
3. Крупянко М., Арешидзе Л. США и Восточная Азия. / М. Крупянко, Л. Арешидзе – М. : Международные отношения, 2010. – 448 с.
4. Городня Н. Китай, Японія, Індія як регіональні гіганти Східної і Південної Азії та їхній вплив на формування азійсько-центричних процесів у сучасному світі // Дослідження світової політики. – Вип. 1 (58). – К., 2012. – С. 203-242.
5. Лещенко Л. Цивілізаційні основи партнерства і конкуренції між Сходом і Заходом // Дослідження світової політики. – Вип. 1 (62). – К., 2013. – С. 124-136.
6. World Policy Journal on Line . – N.-Y., Spring, 2002.

U. S. FOREIGN ACTIVITY IN EAST ASIA

Oliyuk O. M.

PhD, senior research fellow of the department of modern history of Asia and Africa, Institute of World History of NAS of Ukraine.

Abstract. *For a long time the main purpose of the foreign policy of the United States was to limit the influence of the Soviet Union and to strengthen their own presence in East Asia. To achieve this goal the United States has been actively developing economic relations with China, trying to draw China into the circle of its external supporters. At the same time, the U. S. has been trying to contain China's political influence in the region, trying to maintain control over the political processes. A major impetus for the intensification of relations between the two countries was made the visit in 1972. U. S. President Nixon to China, during which the Joint Statement was signed, the so-called Shanghai Communiqué. United States actively supported the economic reforms in China supplying modern equipment and technology in the country. In 1993 U. S. President Bill Clinton announces a new foreign policy strategy – expanding community of market democracies in the world. According to the new concept of the U. S. government closely monitors the political processes in the region. The U. S. condemned the use of force by the Chinese government against peaceful demonstrators in Tiananmen Square in June 1989. In order to maintain balance of interests in the region the U. S. maintain relationships with traditional supporter of the US – Japan and trying to rally support from North Korea. After the «Cold War» Japan in the eyes of the community and the politicians of East Asia revise military policy. Tokyo creates a modern army armed not only with defensive weapons. U. S. seeks to implement its five principles of its politics in South Korean. In 1999 with the participation of the U. S., Japan and Korea the Trilateral Coordination and Oversight was established.*

However, after the collapse of the Soviet Union, the United States has not been able to establish a commanding lead in East Asia because China expressed its leadership ambitions, which at the end of the 20th century became a strong world power.

Key words: *foreign political activity, foreign political strategy, military and political unions, bilateral relations, civilization values, political leadership, political influence.*

Referances

1. Kissinger Henry. About China / Henry Kissinger. Per. with the English. V. N. Verchenko. – Moscow : Astrel, 2013. – 635 p.

2. Zbigniew Brzezynski. Choice / Zbigniew Brzezynski. Trans. from the English. A. ISHCENKO. – K. : Publishing House «Kyiv–Mohyla Academy», 2006. – 203 p.
3. Krupyanko M., L. Areshidze. U. S. and East Asia. / M. Krupyanko, L. Aroeshydzhe – Moscow : International Relations, 2010. – 448 p.
4. Horodnya N. China, Japan and India as regional giants East and South Asia and their impact on the formation of the Asia-centric processes in the modern world // Study of World Politics. – Issue 1 (58). K., 2012. – P. 203-242.
5. Leshenko L. civilizational framework of partnership and competition between East and West // Study of World Politics. – Issue 1 (62). – K., 2013. – P. 124-136.
6. World Policy Journal on Line. – N.-Y., Spring, 2002.

ВНЕШНЕПОЛИТИЧЕСКАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ США В ВОСТОЧНОЙ АЗИИ

Олейник О. М.

Кандидат экономических наук, старший научный сотрудник отдела современной истории Азии и Африки Института всемирной истории НАН Украины.

Аннотация. *Длительное время основной целью внешнеполитической политики США было ограничение влияния Советского Союза и усиления своего присутствия в Восточной Азии. Для выполнения поставленной цели США активно развивают экономические отношения с Китаем, пытаются привлечь Китай в круг своих внешних сторонников. В то же время США пытаются сдерживать политическое влияние Китая в регионе, пытаются сохранить контроль над политическими процессами. Значительным толчком для активизации отношений между двумя странами стал визит в 1972 г. президента США Никсона в Китай, в ходе которого было подписано Совместное коммюнике, так называемое Шанхайское коммюнике. США активно поддерживало экономические реформы в КНР, поставляя современную технику и технологии в этой стране. В 1993г. президент США Билл Клинтон провозглашает новую внешнеполитическую стратегию – расширение сообществ рыночных демократий в мире. Согласно новой концепции руководство США тщательно следит за политическими процессами в регионе. США осудили применение военной силы правительством Китая против мирных демонстрантов в июне 1989 г. на площади Тяньаньмэнь. С целью сохранения баланса интересов в регионе США поддерживают отношения с традиционным сторонником США – Японией и пытаются заручиться поддержкой со стороны Северной Кореи. После «холодной войны» Япония на глазах сообщества и политиков стран Восточной Азии просматривает военную политику. Токио создает современную армию, вооруженную не только оборонительными видами оружия. США стремятся реализовать пять направлений в своей южнокорейской политике. В 1999г. с участием США, Японии и Кореи была создана Трехсторонняя группа координации и надзора.*

Однако после распада Советского Союза, США так и не смогли установить безусловное лидерство в Восточной Азии, поскольку собственные амбиции относительно лидерства проявил Китай, который в конце 20 века превратился в мощную мировую державу.

Ключевые слова: *внешнеполитическая деятельность, внешнеполитическая стратегия, военно-политические союзы, двусторонние отношения, цивилизационные ценности, политическое лидерство, политическое влияние.*